

Screening a krátká intervence u uživatelů nelegálních drog

Jana Malinovská^{1,2}, Barbora Švarcová³, Ludmila Brunerová⁴, Sabina Pálová¹, Jan Brož¹

¹Interní klinika 2. LF UK a FN Motol, Praha

²Adiktologická poradna, specializované pracoviště Area fausta, Praha

³Psychiatrické oddělení, Ústřední vojenská nemocnice – Vojenská fakultní nemocnice, Praha

⁴II. interní klinika 3. LF UK a FNKV Praha

Užívání nelegálních návykových látek je v české populaci relativně rozšířené, s prevalencí užití nelegální drogy někdy v životě dosahující 29,7 % v roce 2018. Lidé užívající nelegální drogy mohou častěji navštěvovat zdravotnická zařízení, která se tak stávají cenným bodem v časně identifikaci problémů spojených s užíváním návykových látek a pro zahájení krátké intervence. Pro primární zhodnocení úrovně problémů souvisejících s užíváním nelegálních návykových látek slouží jednoduché a rychlé screeningové dotazníky, jakým je dotazník DAST-10. Na screening navazuje časově nenáročná krátká intervence, obsahem které je mimo jiné edukace pacienta, poskytnutí jasné rady a zvýšení motivace drogy neužívat. Krátká intervence by vždy měla předcházet případnému doporučení specializované adiktologické péče. Zavedení těchto ověřených postupů do praxe lékaře může mít u daného pacienta pozitivní vliv na včasné řešení problému a vést k omezení užívání až abstinenci a snížení dopadů užívání na jeho zdravotní stav a další oblasti života. Screening užívání nelegálních návykových látek, v případě positivity krátká intervence a případné doporučení specializované péče by tak měly být zavedeny do rutinní praxe lékaře.

Klíčová slova: časná diagnostika, krátká intervence, návykové látky, nelegální drogy, screening.

Screening and brief intervention in illicit drug users

Illicit drug use is quite prevalent in the Czech population with a lifetime prevalence of illicit drug use being 29.7 % in 2018. People who use illicit drugs can use health care services more often and they are thus relevant in early identification of illicit substance use disorders and in providing brief intervention. Primary evaluation of presence of illicit substance use disorders can be done using simple and fast screening questionnaires, such as DAST-10. Screening is followed with time effective brief intervention that includes education, advice and motivation for ceasing drug use. Brief intervention should always precede potential referral to specialised addiction services. Implementation of the evidence-based guidelines into daily practise can have a positive effect on early problem resolution, lead to reduction or termination of substance use and decrease harms on patient's health and other areas of his life. Screening of illicit drug use, brief intervention in case of positive screening and eventual referral to a specialist should be implemented into routine medical care.

Key words: addictive substances, brief intervention, early diagnostics, illicit drugs, screening.

Úvod

Cílené dotazování na užívání návykových látek a případné individuální poradenství v oblasti návykových látek zejména v primární péči mají významný vliv na snížení užívání návykových látek pacientů a měly by tedy být součástí návštěv v ordinaci lékaře (1). Zahraniční studie však

ukazují, že pouze malá část pacientů je u svého praktického lékaře na tuto oblast života skutečně tázána, a pokud ano a je u nich problém identifikován, tak většinu z nich není poskytnuta následná pomoc v podobě informace o rizicích a doporučení užívání omezit/ukončit včetně možností další odborné péče (2).

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA:

MUDr. Bc. Jana Malinovská, jana.malinovska@seznam.cz

Interní klinika 2. LF UK a FN Motol, V Úvalu 84, 150 00 Praha 5

Cit. zkr: Vnitř Lék 2020; 66(7): 450–454

Článek přijat redakcí: 22. 3. 2020

Článek přijat po recenzích k publikaci: 29. 7. 2020